

CHUYỆN VUI

HAI CHỮ DANH DỰ

Một cô thiếu nữ con quan phụ mẫu... Một tờ báo của người bạn đem về... Quan bà nghe tiếng chạy ra hỏi chuyện...

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ HUẾ

Hoàng gia đối với quan Bảo hộ Trước khi

Có lệnh cho ngài một cái kim khánh lớn đại hạng... Hoàng gia đối với quan Bảo hộ Trước khi

Quan lại tăng lương Trong một số báo trước, có nói về việc quan lại tăng lương...

Văn: Thừa phái hạng sáu 27\$00; cử mỗi hạng thêm 2\$00 cho tới thừa phái hạng nhất (7-1) là 37\$00...

Võ: Lệ mục huyện 25\$00, lệ mục phủ 26\$00; trở lên đến chánh thứ cũng 26\$00; từ đó thêm mỗi trật 2\$00 cho đến chánh lục, lại thêm mỗi trật 3\$00 cho đến chánh ngũ là 36\$.

Điện nghị: từng cửu 20\$00, rồi cứ thêm mỗi trật 2\$00 cho đến chánh thứ là 30\$00, lại thêm mỗi trật 1\$00 cho đến chánh ngũ là 34\$.

Đối với quan thế thì quan được vui lòng thật, không biết thì ra sao?

Ái-om-giá

THỪA-THIỆN (HUONG-TRÁ)

Mạo tử thuận định mà không tội sao?

Nguyên làng Đ. B. có những bọn lý trưởng V. M. hương kiêm Ng. M. tác trưởng V. N. cùng nhau lấy cải thuận định cũ của làng năm ngoài...

Võ-hữu-Kiến lai cáo THANH-HÓA (HÀU-LỘC)

Khởi lại khởi thêm

Làng Kỳ - Đà huyện Hậu - Lộc năm ngoái bị bão lụt đi vỡ, lúa mất ruộng không, tình cảnh dân cực khổ khổ sao cho biết? ngày

Tha sơn T. gach

mồng 10 tháng 3 năm nay lại phải chùng dịch trâu bò, quan tỉnh có phái người sở Thú y cùng huyện phái 15 tên lính cùng chánh phó tổng sở tại về trường tra tại làng ấy để phòng bị bắt cách vệ sinh...

Gặp mỗi hàng đất

T. d. C. lại-mục huyện Hậu-lộc, là một người dân trong làng bẹp tai. Kỳ hạc Yếu-lực năm nay, quan trên lại cử đi dự hội đồng khảo hạch.

Ngày 14 Mai các Giáo sư trường Tổng đã dẫn học sinh đến huyện chức hạch, lại mục cho người nhà là Lê-Truy đi tìm nhà trọ các giáo sư và phụ huynh học trò mới đến nhà và tiếp đãi một cách rất long trọng nói rằng: « Năm nay tới làm giám khảo, ai muốn đi phải nói trước xếp đặt cho xong, rồi tôi vào trường sẽ thương lượng với mấy thầy giáo chấm trường thì mới đi ».

Nghe đầu những con nhà phú gia ham cái hư danh ngôi chiếu chốn đình trung, nhiều người lo liệu, nghe đầu được một số tiền khá to. Không biết ăn một mình hay có cho người khác không?

Học giới của xã hội Việt-nam là thế đấy, có thương tâm không? Quan trên nghĩ sao?

T. T. K.

HÀ-TỈNH CẨM-XUYỀN

Thầy giáo bị tù

Ông Lê - Thị giáo học trường Nhuận - bèn một hôm nó đồng nhiên bị tên Hoàng-ngọc-Liên đến nhà chưởi mắng rất thảm tệ.

Ông liền kêu hương lý cùng làng bång lên thị thành dựng làm giấy trình quan trên. Quan trên thấy sự bất bình lập tức giao cho quan sở tại xét. Quan huyện quyền cho bắt tên Liên lên giam và đòi hương lý làng bång lên đòi chứng cứ khai rằng « Có » và đồng nhân tên Liên là đứa ngỗ nghịch thường gây ra làm chuyện rắc rối cho dân làng (hiện có dân chứng cứ nhiều lắm).

Không hiểu quan xử thế nào mà tên Liên được vô sự mà ông Giáo-Thị bị ngồi tù.

Vì sao nên thế? kẻ có 'lâm huyết' ít đả nghị tới rồi.

Ký giả xin nói vấn đề này lại: Nguyên tên Hoàng-ngọc-Liên biết mình trót đã làm đại, nếu không khai gian thì làm sao tránh khỏi tội nên y nhân lúc làng Nhuận bưng đơm tra xét, nghĩ chước lập công, nên y khai với quan rằng: ông Thị kia xử dân làng y phần đời Chánh phủ, nên ngày nay làng y mới bị nhốt vào cái hoàn cảnh khổ sở, y tức mình, y uống rượu mà chưởi mắng.

Quan huyện cũng thấy dễ quyền họ đã tình nguyện tra xét việc

Nhưng hạn mà đã mấy tháng giới không ra manh mối gì thì làm sao mà thực họ được? nhân cơ hội này lợi dụng tên Liên để y bịa đặt khai báo cho thành việc lớn. Ý quan đã định, dầu có thần lương tám ngàn trở thì cũng mắc!

Quả nhiên được ít lâu tình đời ông giáo Thị và vài người bạn ông quê ở Nhuận-bạn ra khai báo, thầy đều bị nhốt ba ngày giam, duy chỉ ông giáo Thị bị giam đã hai tháng trời mà chưa thấy tỉnh tòa xử đoán ra sao cả. Nghi có oan không?

Thiên-Tượng QUẢNG-NAM (DUY XUYỀN)

Ruộng chung mà làm ra của riêng

Năm Duy-tân thứ ba tên chánh tổng Mậu-hóa là Nguyễn-Quơn thấy trong huyện có đất hoang không ai khai khẩn muốn khẩn làm nhân điền, bèn rủ người làng P.ung-châu tây, người làng Trà-kieu, người làng An-nhơn góp vốn chung mua ruộng và trâu. Khi đầu mùa được năm mẫu hai sào ruộng nguyên trung; cây bừa lấy hoa lợi và mướn người về thêm ruộng. Khi lý mọi người chung làm nhân điền đó, cứ chánh-Quơn làm nông chủ.

Làm trong ba năm thì xin quan khám đất lập xã hiệu là làng « Sơn-lộc-tây-thôn » được chỉ chuẩn cho đến tỉnh lập họ.

Khí lập họ chỉ có bốn người đứng trong chân họ là: Nguyễn-Dịch ở làng Trà-kieu trung, Nguyễn-Kính, Lê-Bộ ở làng Trà - kieu thượng, Trương-Tiên ở làng Phụng-châu tây.

Ngờ đâu chánh Quơn cần, con đầu chánh ấy là Nguyễn-Dịch sinh lòng tham lam muốn chiếm riêng cho mình, chưởi tới hồi thì tên Dịch không ra mặt, chúng tôi mới tới nhà xin xét thì quan huyện là Đỗ-xuân-Phong có bắt tên Dịch tới huyện tra cứu. Song tên ấy khai mồm hồ, chúng tôi nại lại mà quan cũng không xét đoán gì.

Chúng tôi đến tên Công-sứ mà quan Sở lại giao về huyện xét. Và lại lúc này là quan Bùi-thức-Tàng quyền nhiếp-huyện. Ấy dem việc kêu nài số ruộng ấy và số bộ làng Sơn lộc tây chỗ tờ giấy ký tên bốn người đứng bộ trên kia, sắc giấy đầu son, ấn kim nét mực thì sai dâng với mấy tờ kia xa lắm, lại còn sửa tên Trương-Tiên ở làng Phụng châu, đổi làm Nguyễn-Can ở Trà-kieu trung, quan huyện xét rõ là sự gian dối có bầm tình tra cứu.

Vừa quan huyện Trần-vân-Lý đòi tới thì việc này có bản giao lại; song quan cũng không xét đến, chúng tôi có bản quan dạng rằng: « Thờng thì lấy công lý xét cho » ai để quan xét chúng tôi là kiện vụ (sự thuộc mồng lung).

Chúng tôi nghĩ rằng: khi trước cha anh chúng tôi chung tiền với chánh Quơn cùng các người làng kia khai phá nhân điền là mong cho sự lợi về sau, hay đầu tên Dịch sinh lòng tham ó như thế, đã có chứng cứ rõ ràng. Phương chi sự chúng góp học tiền mua trâu ruộng lập họ

thì bây giờ chúng tôi cũng còn có giữ giấy mực, thế mà quan cho là sự thuộc mồng lung, nghi có oan không? vì sự oan khuất nên chúng tôi phải kêu nài tới tòa Khám-sứ và bộ Hộ xin xét lại mà nay cũng giao trở về cho quan huyện tái cứu, từ đó đến nay đã lâu mà cũng chẳng thấy cửa xét gì cả.

Mong rằng quan trên hiểu thấu mà xử đoán cho công bình mấy đừu oan ức thì dân chúng tôi lấy làm cảm ơn vô cùng.

Người dân lai cáo

Cùng các cô-dòng ở Faifoo

Có phiếu nhứt định của các ngài, Công-ty đã gửi cho ông Tô-Hiến 62 Rue de Pont-japonais, giao lại, vậy xin các ngài đem tiền lai tam đều đó mà đổi lấy có phiếu nhứt định cho cứu vãn.

HUYNH-THUC-KHANG Công ty BÌNH-DINH (BINH-QUANG)

Êo nghiệp chỉ thế!

Đêm 27 tháng 3, tên Trâm đi khỏi chỉ có mình bà mẹ già ở nhà. Y có đơn rẽ bỏ của họ để làm rẽ ruộng không biết vì có gì nữa đêm hôm ấy, ai đến chặt chưởi hết 3 con heo của y, 2 con bị thương nhẹ rồn một con thì chết ngay, sáng ngày y về thấy có sự như vậy. Thì khước lặc kêu trời, rồi lại đi trình quan dân Định-quang. Quan đồn nói rằng: « việc ấy là việc tông, lý, ở đồn thì chỉ biết việc mọi mà thôi ».

Y về trình ông hương-kiểm tra ở làng tên là V. V. động tới khám hỏi chốt cho y chôn, tên hương-kiểm dọa rằng: « Mày muốn ăn thịt nên nấy làm vậy, chớ không phải ai chặt đầu, bây giờ muốn xong việc này phải... » thì tao mới chịu đến khám». Tên Trâm nhà nghèo, không biết làm sao, hương-kiểm không chịu tới khám, để đến ba ngày con heo chết ấy thỉnh lên thú cá làng xóm, dân làng chưởi không được. Khốn nạn quá! tên Trâm mới xuống trình chánh-tổng, chánh-tổng chưa kịp tới khám, chú hương-kiểm nghe lại đặc lên sức chôn.

Đội dân nghèo đã bị sự hoạn nạn như thế, chức trách hương-kiểm đã không tra xét được đũa gian, mà lại còn có lòng sanh sự như tên Hương-kiểm đó thật là một người không có chút lương tâm, không ra người nữa vậy.

Người làng lai cáo

(BÔNG-SƠN) Quan trông đầu đi vắng đôn ngay

Bảo trước những bác quan sang quyền tước nước ta thường đi vắng đôn công. Nay lại xuất hiện ra một hạng quan đi vắng « đôn ngay ».

Nguyên tháng trước có năm thầy khấn-hồ ở Qui-nhơn đi trồng đậu cho dân các làng về phủ Bông sơn. Trong số năm người ấy thì thầy L. và thầy H. trồng đậu con bà thầy nữa chích kim.

Mấy thầy này đi đến đầu làng

họ làng xóm, làm ruộng đều trái phép.

Khí tới làng An-hầu, ông Kim-sơn, trồng xong, bắt làng kiếm vông ngựa đưa đi làng khác. Vì làng này nghèo, không đủ số ngựa vông cho năm quan, làng phải kiếm 5 cái vông con nit, chặt cây nài làm đôn khiêng đi; mỗi quan nắm một vông, cam cái dả che nắng, lại treo cái Cariable trên đôn, đi một hàng 5 cái, trông thật thế lương thâm đạm.

Tới đầu bắt làng xai mua sắm thức ăn, vật uống, rồi dàn ra kê đánh bài, người nuôi xai, (có hai thầy hát thuộc phiên) trông chích sơ sai cho xong chuyện. Vì vậy nên những kẻ bị chích thì sưng (chủ chích) phải lủ lượt kéo tới nhà thương Bông-sơn chữa thuốc.

Nghe đầu quan thầy thuộc Bông-sơn có tư cho quan Docteur Qui-nhơn về sự lỗ mầu của mấy thầy ấy, nên nay có các thầy khác đi các làng mà cho thuốc.

Mấy thầy đi trồng đậu lại có anh lệ-mục đi theo. Các quan ăn uống của làng xóm có trả tiền thì tên lệ-mục lại lấy bỏ túi!

Việc này là việc làm phúc, mà trở lại là việc làm họa cho dân. Huồn thay!

Trung-ngôn

Mấy lời thưa cùng các ngài vào hội TRUNG-KỲ CÔNG THƯƠNG LIÊN HIỆP

Hội Trung Kỳ Công thương Liên Hiệp chính tổng cục tại Tourane vốn định là 50 000\$ chia là 2000 cử phàn, mỗi cử phàn là 25\$00 thời số cử phàn các Ngài ký vào đã quá số định đã lâu rồi. Song vì các Ngài có chậm trễ trong sự góp học hội các cử phàn theo điều thứ ba mươi của điều lệ hội (Article 10), hội chưa định được ngày nhóm Đại Hội Bông.

Vậy xin các Ngài còn ai chưa góp, xin lưu tâm mà góp ngay cho hội tại nhà Banque: Banque Franco-chinoise Banque de l'Indo-chine à Tourane, Société de Crédit Annamite à Saigon (Việt Nam Ngân Hàng tại Saigon) mà trong thư gửi học cho nhà Banque, xin nhớ nói rằng tiền ấy góp cho Hội T. K. C. T. L. H. tại Tourane. Tiền đóng cho hội các nhà Banque gửi cho hội không ai được lấy ra, đợi đến ngày Đại Hội Bông học các người được quyền lãnh số tiền hội để làm công việc của hội tra soát.

Dưới quyền của Hội-Viên sáng lập Hội VỎ ĐOÀN-GIA Industrial à Tourane

Ba người Việt-Nam chiếm giải Quán-quân

(Kỳ thi xe đạp 102km Hanoi-Haiphong ngày 22 Avril 1928) M' BORG chiếm VỞ ĐỊCH GIẢI BẮC KIẾP tại "Lettel" M' UYER chiếm VỞ ĐỊCH GIẢI BẮC KIẾP tại "Chobert" M' CÔNG CHIẾM GIẢI NẠI BẮC KIẾP tại "Automoto"

Ba người đầu chạy xe đạp của Hội TRUNG-KỲ CÔNG THƯƠNG LIÊN HIỆP là ông NGUYỄN THỰC, ông NGUYỄN THỰC, ông NGUYỄN THỰC. Ông NGUYỄN THỰC là người Việt-Nam chiếm giải Quán-quân. Ông NGUYỄN THỰC là người Việt-Nam chiếm giải Quán-quân. Ông NGUYỄN THỰC là người Việt-Nam chiếm giải Quán-quân.

Thư từ xin gởi ông M. Tô-Hiến-Trung, chủ tịch Hội Trại Thành X. lai cáo

CÁI NGHĨA ĐỜI NGƯỜI (XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Tác-giả: MARCELLE TINAYRE Dịch-giá: HOA-TRUNG

Số 1 CHƯƠNG THỨ NHẤT

Bây giờ hồi tưởng lại buổi tôi còn nhỏ, tôi tưởng tượng như thấy một cái cảnh rất đáng, những lời mà ai nói trước mặt tôi, các cô, các cậu chỉ là cái ngôn ngữ như những tiếng động đưa thoảng trời cao đất thấp vậy. Ấy những hình ảnh buổi đầu khi bắt gặp tôi nhìn cũng rất rõ, một mớ đẹp đẽ như những hình ảnh của con lớp trường mà buổi sáng đông. Nay các cô, các cậu đã đi đâu rồi? Nay các cô, các cậu đã đi đâu rồi? Nay các cô, các cậu đã đi đâu rồi?

chương giáo-dưỡng tôi với lương chừng Nay cái nhà gác trên cao tới, cha mẹ tôi qua đời sớm lắm, tôi chỉ ở với bác Xi-vinh cũng có An-lý mà thôi.

Chúng tôi ở xa thành thị, gần cái rừng cây lặt, nên số nhà của chúng tôi ở đó họ thường gọi là Lặt-viên.

Cửa nhà tôi chỉ mở cho anh phước-tơ, cho mấy người đến học hoặc những người nghèo cực đến xin ăn, chứ những bọn phú hào và quan lại ở thành thị không khi nào bước qua bậc cửa. Một năm độ vài ba lần, có An-lý thuê cái xe ngựa ở tiệm xe gần đó rồi dẫn tôi đi chơi các nhà bà con mấy làng gần. Họ tới đến thì các bà ấy cho ăn bánh, ăn kẹo và cho các anh lớn gần, nhưng anh ấy đem về thì bác tôi lại đi đi ngay.

Ở xa Cát-lý-ông này, ai cũng cho bác tôi là một người cô-quái, giáo hội thì đem chỉ mà bác tôi cũng không hề bước chân vào giáo-dưỡng nào bao giờ. Lại có nhiều người ngờ rằng bác tôi đang nghĩ tưởng để soạn một bộ sách phân đối tôn giáo.

Còn bọn trung lưu ở thành thị thì lại ghét có An-lý tôi lắm, họ cho đó là một mớ quỉ thúy, họ cho đó là một đĩ độn họ thì từ từ, đối với đây tôi thì thấy họ sợ sùng, còn đối với các nhà lái buôn giàu có thì lại khinh bỉ không thèm giao thiệp.

Song những điều phê bình ấy không khi nào lọt đến tai tôi. Tôi nhớ khi tôi năm sáu tuổi, cả vũ trụ của tôi là chỉ có mấy con súc vật trong nhà, mấy cái bu bẻ tôi ru làm em, mấy nhánh hoa tôi tự trồng lấy. Trong cái sự sinh hoạt trẻ con của tôi, cũng phức tạp, cũng đủ cảm tình như cái sinh hoạt của người lớn: cái ngắn kéo là hình dạng cái Huyền bí, cái bình mặt là hình dạng cái Tài ác, cái cửa vườn là để mở nhĩa vào trong cõi Vô cùng, trong cõi Vô trí, còn cái mái nước tràn trong ống giống là hình dạng cái cảnh tượng Ngay hiêm.

Tôi chẳng biết nhà tôi giàu hay nghèo, chỉ nghĩ rằng tôi ở trong cái gì thì có cái ấy. Những học trò đã thêm trong nem nỉ xanh, những cái

nón dầy đen về màu vàng tím, những màn bông lam nhỏ thêu bươm bướm, tôi lấy làm thích và cho đó là học phủ lắm. Thường thường có An-lý tôi từ ở gác nhất, trong cái phòng nhỏ, cửa sổ có che màn trắng. Trong phòng có một cái tủ kiểu thời đại Đê-chê dựng đủ đồ, nào đang tên, nào nữ trang, nào những bộ giấy cũ, nào những sách kinh đã mòn. Có tôi hay ngồi trước cửa sổ để vẽ. Cái nét mặt buồn rầu lặng man của tôi là cái vẽ đẹp riêng-lúc thiếu thời còn tôi lại làm cho hai con mắt xanh của tôi ra vẻ « sửa muốn thêm ».

Thường thường có tôi bảo tôi: - Đi chơi, chán. Nhưng đừng làm ồn trong đường của nhà.

Tôi bèn đi thủng thủng xuống thang gác, không dám đi mạnh sợ phiền bác tôi làm việc trong cái phòng lên gác ở tầng dưới. Phòng ấy không ai được vào cả. Khi nào cần là thì tôi mới nhìn thấy những tờ sách, một cái bàn viết, một cái

lệ viết, một cái đàn ghiô có hai cái tương đả nửa người dờ trên.

Tôi thấy bác tôi làm việc một cách bí mật như vậy, tôi vừa sợ hãi vừa kính yêu. Sau này tôi mới biết rằng bác tôi là một nhà bác học, một nhà Hy Lạp học rất tinh thông. Trước phòng cũng không cần, danh vị cũng không cần, loa Hân-lâm cũng không cần, ở một góc nhà bác tôi thực hiện một cuộc sinh hoạt rất thanh tao mà kiên nhẫn, chỉ chuyên chú về văn nghệ là cái bác tôi mến chuộng hết lòng.

CHƯƠNG THỨ HAI

Khí có tôi bàn với bác tôi về việc giáo dục của tôi thì bác tôi đã làm tuổi. Có tôi thì học đũa, bác tôi thì bản viết, vậy thì nên gửi tôi vào một học hiệu kỹ-lục vào vì bác tôi ghét những tư-viên làm.

Bác tôi lại lên rằng: - Gửi vào học hiệu kỹ-lục à? Có lợi nhiều cho nó vào một cái nhà chế tạo ngựa dãi, để cho nó học làm ngựa, học làm lễ, học đánh những nhạc khúc nọ, học cách giữ đồ

như một cái à làng 1) ấy à? Tôi không chịu đâu. Con Hy là con ở nhà. Nếu thầy nó mà để lại đũa con trai thì tôi quyết đảm nhiệm việc giáo dục cho hoàn toàn. Con bé này nếu không có thiên tư lỗi lạc thì chỉ một ít thường thôi cũng đủ cho nó. Chỉ An-lý này, chỉ nghe tôi, giáo dục là cái để đưa vào những nhân cách đũa học. Tri khôn người ta cũng như là những cây mọc hoang, tự nó lớn lên mà học anh sáng, cứ nó học thì nó tự tìm.

Bác tôi vừa nói, vừa vuốt ve tóc tôi, trên một mặt bác tôi đồng hể nể mặt có tôi, thấy thong thả một cái cười mỉm mỉm.

(Còn nữa)

KH. NH-HÒA

(NHÀ-TRANG)

Đi đường mà cũng mất tiền hỏi lý... Kỳ giả có hai người bạn ở Nam-kỳ về, ghé thăm có thuật lại chuyện này:

Ngày 23 Mai mới rồi, hai người ăn mặc đồ Paáp cùng với ai người khác là bạn đi đường từ Saigon về, đang ăn mặc tươi xởi, đi chuyên xe ô-tô Staca số 21. Hồi 9 giờ 15, xe đến bến, dò Nôa trang thì bốn tên cảnh sát lại hỏi giấy thuế năm năm 1927-1928. Chỉ bởi hai người mặc đồ tìm thường của hai người kia mặc sang không thấy hỏi. Họ hỏi thuế thuế t.ên năm 1927-1928. Song đương bày giờ ai đã có thuế 1923, họ ông chỉ đi làm ở xa, nay mới về lấy t.ên có dấu mà đưa ra. Hai người kia đưa thuế năm 1927 ở không chịu. Hai bên đang có mẩu, xe phải chờ đã lâu. Một bên thì thốt đi, một bên thì quyết đem về trình Sở. Sau phải đưa cho các chủ OSS thì mới được đi. Các người trên xe lại nói chuyện rằng ở bên đó kỳ họ hay những nhiều lắm, họ nại đi trình Sở chứ họ có giám trình đâu. Vì quan đầu lại có 1 ep hỏi mà k ông lượng xét cái tình cảnh của kẻ tha hương. Gặp ai non gan thì họ đòi tiền nhiều, nếu không thì họ giữ lại cho lý chuyên xe, gặp người cứng cổ thì họ cũng để c o đi. Những người Nha-trang đi ra các tỉnh ngoài, hoặc các đơn ngoài vào Nha-trang họ cũng thường nói giỡn của trước. Người Trung kỳ đi trong Trung kỳ man đó, giấy cần trước là ngoài gi. Bởi họ muốn nhiều như vậy mà lâu nay đã làm người mất tiền và làm người voi việc cũng phải lý xe, rất là khổn khổ.

Những đầu đó Quan Công sử Nôa trang có biết chăng? Hương bình (NINH HOA) Thơ từ trẻ nãi

Những thơ từ xa gọi về miền làng Tam ích, Phong thanh, Tân thanh, Văn khê, (huyện Tân định) xa nhà Đưa điện Ninh hòa 6 7 cây số (kilom.) 1 1 thường bị trẻ nãi, thất lạc, hoặc bị bóc ra xem trước rồi dán lại rồi đưa cho kẻ có thơ.

Tôi dò xét kỹ, mới biết dưng có như sau này: mấy anh phu trạm về nhà Đưa điện Ninh hòa đem thơ từ về chốn thôn quê này phải đi xa chọc, nhưng kẻ được thơ 1 ờng hay mừng cái thơ 5 xu, 1 giắc nên bê nhà nào có mừng thì mấy anh tranh nhau mà đi thơ, còn n à nào không có mừng thì mấy anh sanh lờii biếng. Hoặc gọi auto đưa lại kẻ có thơ c ở có chịu đem đầu 1 Xe chạy ngang qua quán gần xóm này thì quàng bừa thơ ra bên đường 1....

Vậy vì mấy anh trạm lười biếng không đem thơ đến nhà cho người có thơ nhận nên có cái tình cảnh trên kia....

NAM-KY CÂN-THƠ

(CẦU KHE) Vụ kiện ông Tri Phủ Cầu-khe Một kỳ báo trước đã n 1 vì lẽ gì mà Tri phủ Cầu khe đã bị Lâm

v.oh Thanh kiện, Vụ này đã đem óa án Căn-thơ từ bữa 13 mai rồi. Tri phủ bị tra vấn trước. Quan tòa. - Ông bị cáo về tội đánh Lâm vĩnh Thanh. Tri phủ. - Tôi không đánh y. Khi tôi hỏi y về việc con tôi với Hương

quan thì y nói ngược ngược nên tôi đứng dạy sân si, y tưởng tôi đánh, lấy tay đỡ nên tôi xô y ra ngoài. Quan tòa. - Thanh nói gì mà ngược ngược? Tri phủ. - Y nói rằng y nên rước thì ai mua y cũng bán và cho những điều tôi trách y là quá đáng.

Quan tòa. - Ông đây Thanh ra ngoài rồi làm gì nữa? Tri phủ. Tôi báo Hương quan đem khóa tay y cùng con tôi để đem ra tòa án. Quan tòa. - Thanh có tội gì mà ông truyền như vậy? Tri phủ. - Vì y cho con tôi công rước.

Đến Lâm vĩnh Thanh thì khai những điều rất nặng, Tri phủ khó chối nôi. Các người làm chứng ai cũng khai một điều rằng Tri phủ có đánh Thanh thực. Tòa án hỏi xong, định tám ngày nữa thì định án. Viên Tri phủ trong một tháng Avril 1927 đã bị 47 người kiện 24 là đơn nộp tại quan Thống đốc Nam kỳ, thế mà nay vẫn nguyên chức Tri phủ.

Có tin sau cũng nói rằng viên Tri-đã bị kết phạt 10 quan, đến danh dự 1 quan, và chịu cả các tiền pi l.đon. (Theo báo trong Nam,

Table with 3 columns: Số, được, 10.000\$00. Rows list various amounts and names like 70.851, 38.803, 56.683, 57.161, 50.430, 10.007, 47.724, 27.268.

ĐỘC GIÀ LUẬN ĐÀN

CUỘC VẬN ĐỘNG TỰ TRI Ở AN XÁT (ALSACE) II

Độc già luận đàn... Cuộc vận động tự trị ở An Xát (Alsace) II

trong trường học dễ quấy rối, thế là k ông biết dùng tự do. Người ngoại-quốc không thuộc lịch sử Trung-quốc, không biết rằng người Trung-quốc xưa nay vẫn là tự do, cho nên ở bàn không đáng, cũng không trách gì, lạ lùng thay là học trò Trung-quốc mà lại quên đi sao? Trung-quốc đời xưa có câu ca rằng: «mặt trời mọc t 1 làm, mặt trời lặn thì nghỉ, đảo giăng mà uống, cây ruộng mà ăn, nhà vua có công ơn gì với chúng ta đâu». Đó chính là bài ca tự do, xem bài ký thì biết Trung-quốc từ xưa tuy không có cái tên tự do, mà vẫn có cái sự thực tự do mà tự do đã phều lằm, câu phải đi tìm kiếm ở đâu làm con.

Đang lúc người Âu châu tranh tự do cũng có chứng nóng nảy, sau rồi cái chứng nóng nảy ấy dần dần nguội đi, thì mới b ể rãnh tự do. Ông có một nửa hay một nửa k ông hay chứ không phải là thế, thành cho lằm. Cho nên người ngoại-quốc phê bình người Trung-quốc là như đồng cát tời thì chúng ta nhận còn họ nói rằng vì người Trung-quốc không biết tự do cho nên cái tự tưởng về chính trị yếu đuối lằm. Tôi chúng ta không nhận. Cái mục-dịch cách mệnh của Trung-quốc cũng ngoại-quốc khác nhau, cho nên cái phương pháp cũng khác. Trung-quốc vì sao mà phải cách mệnh? nói ngay thẳng thì cái mục đích trái hẳn với Âu-châu.

Người Trung-quốc ta vì tự do quá, không có Joan-thê, không có sức cưỡng chế, mới thành ra như mọi đống cát rời, vì t ế mà bị quyền mệnh bọn ngoại-quốc lằm lười, lại bị đường kinh tế ngoại-quốc ép dè, dều bày giờ không chịu chịu lại được. Nay muốn cho có sức cưỡng chế với bọn ngoại-quốc, từ phía dưới phải cái tự do riêng của mọi người, mà kết hợp lại thành cái đoàn-t thể cứng bều, cũng như hòa nước với xi-măng vào đồng cái rời, cho đồng thành đá vậy.

Người Trung-quốc bây giờ vì tự do quá đã quên mất, cái chứng bệnh, không những bọn học sinh, như thế mà thôi, mà cả dân trong bọn cả h

Đa-linh

TỰ TƯỜNG MỚI

CHỦ-NGHĨA DÂN-QUYỀN CỦA TÔN-VĂN Bài giảng thứ hai (Tiếp theo)

Người Âu châu hai ba trăm năm trước bỏ buộc trong vòng chuyên chế, mới biết tự do, cho nên phải liều mình tranh cho được. Khi chưa tranh được tự do thì như người ở trong cái phòng nhỏ kín hơi, khi đã tranh được tự do rồi thì như người ở trong phòng nhỏ thả ra giữa không khí, thư thái biết chừng nào! Vậy cho nên ai cũng biết tự do là rất quý trọng, mà có câu rằng «chẳng được tự do thì thà rằng chết». Song cái tình hình Trung-quốc t 1 khác hẳn, thế mà những học giả Trung-quốc đối với dân chúng cứ dễ xuống tự do, thật là không thông việc đời. Người Âu Mỹ khi đã tranh được tự do rồi, như nước Pháp nước Mỹ là hai nước thực hành dân quyền trước hết, trong hai nước ấy có phải là người nào người kỳ cũng được tự do chẳng? như quân lính, học trò, quan lại, càng những người chưa đến 20 tuổi đều là không được tự do. Thế thì dân Âu-châu ngày xưa tranh tự do cũng chỉ là bọn người 20 tuổi trở lên không làm quan, làm học trò, làm quân lính ra mà tranh tự do, đến khi đã tranh được rồi thì cũng chỉ là bọn người đó được tự do mà thôi, còn như quân lính, quan lại, học trò thì tự do sao được, dù đến bây giờ cũng vậy. Thế mà bọn học-sinh Trung-quốc, hể nói tự do thì phá hết cả bao nhiêu giới-hạn, đem cái học thuyết ấy ra xã-hội không ai hoan nghinh, rồi chỉ đem dùng

mệnh chúng ta cũng có chứng bệnh ấy. Từ khi đánh đổ nhà Mãn-t an, cho đến bây giờ, không có phép nào dựng nên dân-quốc, cũng là vì cái lỗi dùng sai nghĩa tự do. Bọn cách mệnh chúng ta mà bị thua Viên-thê Khải cũng vì có đó. Năm thứ hai Dân-quốc, Viên-thê-Khải tự tiện vay nợ ngoại-quốc, không giao cho nghị-viện bàn học, lại lập mưu giết Tổng-giáo Nhân là người trọng yếu của đảng cách mệnh, nó làm n ững việc phá hại Dân-quốc, lúc ấy tôi giục các tỉnh hợp binh mau mau đánh Viên-thê-Khải, k 6n vì trong đồng đảng mình ai cũng nói tự do cả, chẳng có ai cầm-tử chất nano.

(Còn nữa) G. Q. T. X. dịch

CÁO-BẠCH

HỘI NAM-HUNG TỰ-NHIỆP HỘI-XÃ Xin thưa cũng các nơi đã đăng và báo hàng ngày... Monsieur le Directeur NAM HUNG TỰ-NHIỆP HỘI-XÃ FAIFOO (ANNAM) 77 - 79 Rue des Cantonails (Mặt này đặt tại bưu điện hàng, tên, tên, tên - Đặt tại FAIFOO) Le Directeur NAM HUNG TỰ-NHIỆP HỘI-XÃ - Ung Ha

Đã tiện, lại lợi, lại chắc chắn trăm bề

Đồng bào ở Trung-kỳ ai cũng còn nhớ mấy năm về trước, ai có xe hơi đem đi báo hiem, thì phải chịu: giá cao, và gặp nhiều điều bất tiện. Đến khi ông Phạm-Điền mô hiệu Hào-Hiêm ở Quinhon thấy ngày một sự tiêng lợi danh danh. Trước phải trả 7500 hay là 6500 một người hành khách, thì tự do về sau chỉ mất có 2500 hay là 1500 mà thôi. Hay thay 1 sự cạnh tranh trong thương cuộc, rất lợi cho thế gian ngày nay phong vận những nhà Hào-Hiêm khác, no biết về sau gặp điều tai 1 1 thường bởi thế nào cũng có đời cho gần theo bởi 2500 và 1500, thì lại nghe ông Phạm-Điền sắp trừt xuống còn có đồng-một, đồng-hai (150, 150) một người hành-khách mà thôi. Như vậy chủ có xe cần chi phải đi dáo, tìm ai c o làm lái, đến hàng ông Điền, hiện thấy giá rẻ, làm mau, điều 1 1 rõ tờ có ông ta ký kết, lúc hiện ngay có ông ta xét tra, có phải đã tiện lợi lại chắc chắn trăm bề không 1 VƯƠNG-QUANG-NHON công-ty, Chủ có xe kinh cáo

Advertisement for Sirof Hayn medicine. Includes an illustration of a man and a box of the medicine. Text: 'Ngực nặng không thở được HEN GIÁ LÀ 1.60 PHARMACIE MONTES-HANOI NHÀ DÔNG HỒ BÀ CHUÔNG'

Large advertisement for 'THUỐC GI TIÊU TRỪ ĐƯỢC BÁCH BỆNH?' with 'THỨ ẤY LÀ DẦU-THU'ONG-HAI'. Includes details about the pharmacy 'ĐẠI-QUANG-DU'OC-PHONG' and 'MUA BU'ON TÍNH GIÁ RI'ENG'.

